

RADU F. ALEXANDRU

*Iubirile
tovarăsei
Ana Stoica*

ANA
DOLORES
FERNANDA
MARIN
FERNANDA MOISESCU

PERSONAJELE

*Lui Al. Simion,
după a cărei idee
a fost scrisă*

I.

Lumina crește încet, pe bătăile rare ale unui metronom.

Camera de zi a unei case, la țară. O masă cu patru scaune, un fotoliu, o dormeză, un dulap aglomerează spațiul, nu foarte larg, al încăperii. Pe masă, un vas mare de lut, plin cu flori de grădină. O ușă, spre cealaltă cameră; una, spre baie; o a treia, spre un vestiar din care se ajunge și în bucătărie. Pe jos, carpete; între ușa celei de-a doua camere și vestiar sînt întinse mai multe ziare.

Se aude distinct, mai ales la început, zgomotul ploii.

Marin, la masă, cu luleaua între dinți, citește, concentrat, un ziar. Alături, alte citeva, împăturite cu grijă unul peste altul. Este îmbrăcat în pantaloni de doc decolorați, cămașă în carouri, jachetă de lină. Își intrerupe lectura, ascultă atent spre baie, își privește ceasul.

MARIN : Ana !... Ana ! !

VOCEA ANEI (din baie) : ...Spune.

MARIN : Stai prea mult.

VOCEA ANEI : ...Mă simt foarte bine.

MARIN (se ridică și vine lângă ușa băii) :

Să nu-ți faci rău : ești de patruzeci de minute în apă. (Își mai consultă o dată ceasul.) ...Ana !

VOCEA ANEI : ...Am auzit.

(Marin renunță, revine la masă, vrea să-și aprindă luleaua, cutia de chibrituri e goală, se duce în bucătărie, închide ușa după el.)

VOCEA ANEI : ...Nu știu ce te face să crezi că unui om sănătos îi poate face rău o baie caldută... Chiar dacă stă patruzeci de minute... Mă tem că exagerezi... dragul meu...

(Marin revine; și-a aprins lulea, aduce un pumn de chibrituri, pe care le bagă în cutia veche. A adus prea multe. o parte se imprăștie pe masă; le adună cu răbdare și le înghesuie în cutie. Se reaşază și pufăie liniștit.)

MARIN : ...S-o fi răcit și cazanul... Nici apă nu mai are...

(Se aude, mai târziu, motorul unui camion care se apropie. Un claxon, apoi altul, pe măsură ce se apropie, apelurile devin mai dese, mai insistente. Mașina a oprit în fața casei și cineva a înțepenit cu mâna pe claxon. Marin se ridică și iese. Se aude zgomotul unei portiere trinite și camionul pornește mai departe.)

VOCEA LUI DOLORES : Fantastic !... N-am mai văzut așa ceva.

(În cameră intră Dolores și Marin. Fata — în blugi, cu o scurtă pe umeri — e plouată ciuciuete. Pantofii îi sînt plini de noroi. Manșetele pantalonilor, răsucite pînă sub genunchi. Înaintează un pas, revine în prag.)

DOLORES : Nu se poate ! Uite-n ce hal sînt...

MARIN : Să-ți dau niște papuci...

DOLORES (iese în vestiar) : Am tot ce-mi trebuie.

(Marin iese și el, ușa rămîne deschisă.)

MARIN : Pînă ieri, a fost foarte frumos. Aseară a început să plouă și de-atunci tot așa o ține.

DOLORES : Nu credeam. c-am să mai ajung. Dacă nu mă lua-n mașină, mă-necam în noroi...

MARIN : Te-aș fi așteptat la gară, n-am știut cu ce tren vii...

(Cei doi reintră în cameră. Dolores își șterge părul cu un prosop; și-a scos scurta și bluza și și-a pus un pulover uscat. Marin este ud pe față, pe păr — fapt căruia nu-i acordă nici o importanță.)

DOLORES : Cinci kilometri ! Doar dacă m-ai fi adus în brațe...

MARIN : Împrumutam o brișcă...

DOLORES : „Decaptabilă“ !... (Îa în picioare unul dintre ziarele de pe jos.) Păziți „persanele“ ?

MARIN (semn spre cealaltă cameră) : Nu-i încă gata. Mai car var, moloz...

DOLORES : Unde-i mama ?

MARIN : În baie. Ana ! A venit Dolores !

DOLORES (la ușa băii) : Hello, mamă !

VOCEA ANEI : Te-am auzit.

DOLORES (cu mâna pe clanță) : Pot să intru ?

VOCEA ANEI : Nu !... Ies imediat.

DOLORES : Cum se simte ?

(Odată cu întrebarea lui Dolores, se aude și dușul curgînd cu putere, în baie.)

MARIN : Foarte bine... (După ce aude dușul.) ...Cred că bine...

DOLORES : „Crezi“ ?

MARIN : Așa spune ea. Mai mult, de un' să știu ?

DOLORES : Ai vorbit c-un doctor !

MARIN : „Un ulcer acut și rebel“...

DOLORES : ...Mai departe !

MARIN : ...Poate, va fi nevoie de-o operație... Deocamdată, i-a prescris cîteva medicamente, care, poate...

DOLORES : Poate ! Poate ! Poate !

MARIN : Are nevoie de multă liniște.

E primul lucru pe care mi l-a spus...

DOLORES : Doctorul ? !

MARIN : Nu. Ea.

DOLORES : Și, pentru asta ați plecat din București și v-ați ascuns în vîgăuna asta ? !

ANA (dîn ușă) : E o regiune foarte frumoasă.

(Cei doi se întorc spre ea. Dolores se precipită spre Ana, o îmbrățișează, o sărută.)

DOLORES : Mamă... Draga mea...

ANA : În sfîrșit, te am lîngă mine...

DOLORES : Ai stat o lună-n spital și nu m-ai lăsat o dată să vin să te vîd ! ? (Ana începe să ridă.) De ce rîzi ? (Spre Marin.) De ce rîde ?

ANA : Am să-ți spun... Am să-ți spun, cu toate că sînt sigură că n-ai să crezi... (Lui Marin.) Iartă-mă, am uitat dușul deschis.

(Marin ia prosopul lăsat de Dolores pe spătarul unui scaun, se duce în baie, închide dușul, revine.)

ANA (se așază pe un scaun) : Ia-ți un scaun și vino lîngă mine.

MARIN : Stai mai bine în fotoliu.

(Ana are un moment de ezitare, apoi se ridică și își schimbă locul. Încearcă să-și recompună zîmbetul pe figură.)

ANA : Ce vreme ai nimerit ! Și-n ce hal ești ! (Lui Marin.) Trebuie să se schimbe : fii bun și dă-i un capot, un halat...

DOLORES : Mai târziu, lasă acum. Spune-mi ce faci !

ANA : Bine, bine — excelent !

DOLORES : Ești foarte slăbită.

ANA : Nu citești ziarele ? Trebuie să ducem un regim alimentar mai cum-pătat...

DOLORES : Aaaa...

MARIN : Am aprins focul : să faci întîi un duș.

DOLORES : Mai târziu ! Să-mi scot doar ăștia de pe mine. (Semn spre blugi. Se

duce în vestiar, unde a rămas geamantanul, își ia o fustă, trece în baie.)

ANA : ...Ce i-ai spus ?

MARIN : ...Ulcer.

ANA : Operație ?

MARIN : Nu... Poate altă dată, dacă va fi nevoie...

ANA : Nu va fi nevoie. (*Privire lungă spre Marin, care nu reacționează în nici un fel.*) ...Ar fi ridicol să-ți spun că-mi pare rău, că te oblig la un joc...

MARIN : De ce nu-i spui ?

ANA : La ce bun ? Ce-ar putea face ?

MARIN : Ești, cred, totuși datoare...

ANA (*il oprește cu un gest scurt*) : Ți-a spus cât rămîne ? (*Marin neagă din cap.*) Nu poate s-aibă prea mult timp liber. Să nu insiști.

MARIN : ...Nu-i corect ce faci.

ANA : ...Poate. Dar rămîne cum am hotărît.

MARIN : Nu e bine.

ANA : Eu cred că da.

MARIN : Nu trebuia să venim aici ! Nu trebuia să pleci de lângă doctor...

(*Revine Dolores. Și-a pus o fustă în locul pantalonilor, pe care îi are atârnați, uzi, pe o mîină.*)

DOLORES : I-am spălat. Pot să-i atîrn undeva ?

MARIN : În bucătărie. (*la pantalonii și îi duce în bucătărie. Se întoarce imediat.*)

DOLORES (*gest larg, cuprinzînd casa*) : Un adevărat palat !

ANA : Îți place ?

DOLORES : Nu !

ANA : E o regiune foarte frumoasă...

DOLORES : Mi-ai mai spus-o.

ANA : Casa a fost a părinților lui Marin.

DOLORES (*spre Marin*) : Am înțeles că acum ați cumpărat-o.

MARIN : Într-un fel, da.

ANA : Am răscumpărat-o ! Ai lui au murit cînd el era în închisoare ; casa s-a vîndut la licitație ; pe urmă, a ars — mă rog, acum se cheamă că e din nou în „casa părintească“ !

MARIN : Nu eu am vrut să venim aici.

DOLORES (*Anei*) : N-ai să-mi spui că tu !

ANA : Ba da. Eu i-am cerut-o. Pentru că e liniște, pentru că aerul de aici îmi face bine, pentru că voiam să plecăm dintr-un oraș pe care nu-l mai suportam.

DOLORES : N-ai un telefon, un doctor — cineva să te vadă dac-ai nevoie !

ANA : Nu am nevoie de nimeni.

DOLORES : Abia ai ieșit din spital !

ANA (*lovindu-se peste frunte : acum își aduce aminte. Lui Marin*) : Știi pe cine am văzut la spital ? La policlinică, cînd am coborît, o dată, pentru niște analize ?

MARIN : Nu.

ANA : Ghicește !

MARIN : ...Nu știu.

ANA : N-ai să crezi ! Am trecut pe lângă el, aștepta să intre la o consultație, l-am văzut, o clipă, în trecere, pe urmă m-am chinuit ore în șir să-mi amintesc cine e !

DOLORES : Cine era ?

ANA (*lui Marin*) : N-ai să crezi... Max !

MARIN : Care Max ?

ANA : Max Herescu ! „Spaniolul“... Nu se poate să-l fi uitat !

MARIN : Nu.

ANA (*lui Dolores*) : Printre primii băieți plecați în Spania ! A trecut apoi în Franța, a făcut *maquis*-ul : cînd s-a întors, era ceea ce se cheamă o „legendă vie“...

(*Moment de tăcere, prelungit.*)

ANA : ...Prin el am primit ultima scrisoare de la tatăl tău... Nu apucase s-o mai expedieze... Poate spun o prostie, dar cred că Sorin n-ar fi plecat singur... Max a fost cel care a decis... (*Către Marin.*) Nu crezi ?

MARIN : ...Nu.

ANA : ...Sorin avea un adevărat cult pentru Max, și, cînd a auzit că el pleacă... Eram în luna a cincea. Logodiți de doi ani. În toamnă, urma să ne căsătorim. Nu mi-a spus că pleacă, decît cu douăzeci și patru de ore înainte...

DOLORES : Poate atunci am făcut și eu ceva pentru tine. Altfel, te-ai fi dus probabil și tu, și...

ANA (*lui Marin, fără s-o fi auzit*) : Aș vrea să-l chemăm o dată aici.

MARIN : Pe cine ?

ANA : Despre Max vorbim, nu ?

MARIN : Sigur că da.

ANA : Interesează-te cine are telefonul lui, și, săptămîna viitoare, poate...

MARIN : S-o lăsăm mai bine pentru cînd om face noi un drum la București...

ANA : Cînd, adică ?

MARIN : Nu știu ; cînd o s-avem vreo treabă...

ANA : Nu. Invită-l aici săptămîna viitoare.

MARIN : ...Nu se poate, Ana.

ANA : De ce ?

MARIN : ...Pentru că Max a murit.

ANA : Ce spui ? !

DOLORES : Cum așa ?

ANA : Cînd ? ! Vorbește !

MARIN : Anul trecut !

ANA : Nu-i adevărat !

MARIN : Am fost la înmormîntare. Tu nu erai în țară — cînd te-ai întors, ți-am spus.

ANA : L-am văzut cu ochii mei ! Nu-i o lună de-atunci !

MARIN : Ți s-a părut. O asemănare.

ANA : Max era ! (*Marin neagă incet din*

cap. Ana, cu obrazul golit de singe.)

...Cum e posibil ?

DOLORES : Se-ntimplă, ce te frământă atât ?

ANA : Ești sigur că mi-ai spus ?

MARIN : I-ai trimis și o telegramă Marianeii.

ANA : ...Nu-mi amintesc nimic... Aveam o memorie foarte bună... Știam că am o memorie foarte bună...

DOLORES : Un om pe care nu l-ai văzut de ani de zile : o simplă confuzie.

ANA (*lui Marin*) : Am mai făcut și-n alte rinduri „gafe“ de astea ?

MARIN : Nu.

ANA : Te întreb dacă memoria mi-a făcut în ultimul timp și alte asemenea feste.

MARIN : Am înțeles ce m-ai întrebat.

DOLORES : Dar ce dai atîta importanță unui fleac ? !

ANA : ...Așa e. ...Nu ești obosită, nu vrei să te întinzi puțin ?

DOLORES : Nici vorbă.

ANA : Foame ?

DOLORES : Am venit în vagonul restaurant. Dar cred că am eu ceva care-o să te tenteze. (*Iese în vestiar, de unde revine cu o sacoșă. În absența ei, schimb de priviri între Ana și Marin, urmat de o mișcare liniștitoare a Anei, care rămîne însă sub impresia momentului consumat. Dolores scoate un pachet din sacoșă.*) Ghici !

ANA : Salam de Sibiu.

DOLORES : De unde știi ? ! Chiar nu pot să-ți fac și eu o surpriză ? !

ANA : Ba da. Cînd s-or schimba gusturile mele, și forma salamului...

DOLORES : O să comand special un salam pătrat ! (*Scoate mai departe din sacoșă.*) Cafea, nes decofeinizat, șvaițer și portocale.

ANA : Îți închipuiai, probabil, că murim de foame aici.

DOLORES : Nu, dar acum încep să cred. (*Lui Marin.*) N-am văzut o alimentară, un magazin...

MARIN : Sînt de toate.

ANA : Și, oricum, nu prea avem nevoie. Nu mi-aș fi închipuit niciodată că domnu' e un „fermier“ desăvîrșit. Ți-a arătat loturile lui „experimentale“ ?

DOLORES : Pe ploaia de-afară, nici dacă mă plăt看-n aur !

ANA : N-ai să crezi ce-ai să vezi. Apropo, cît râmii ?

DOLORES : Nu știu... O săptămînă...

ANA (*o fracțiune de secundă, speriată*) : Așa mult ? !

DOLORES : ...Da ...Abia aștepți să mă vezi plecată !

ANA : Prostii... Sînt doar surprinsă de „generozitatea“ ta.

MARIN (*stringe de pe masă*) : Le duc în cămară.

ANA : Taie-ne cîteva felioare.

MARIN : Ei. Ție, am să-ți curăț o portocală.

(*Iese. Dolores îl urmărește cu privirea, apoi așteaptă o clipă, să vadă dacă nu revine imediat.*)

DOLORES : Fantastic, cum arată !

ANA : Șaptezeci și doi de ani.

DOLORES : Parc-ar fi după o cură la geriatrie !

ANA : Nu stă o clipă. Tot ce-i aici, e făcut cu mîna lui. Casa era în paragină, a pus-o pe picioare. Mădanul din spatele casei, l-a transformat în grădină. Gardul...

DOLORES : Cînd doarme ? !

ANA : Un an de zile, a venit în fiecare sîmbătă și duminică și-a muncit. Concediul, tot aici și l-a făcut...

DOLORES : Țăran !

ANA : Vrea să mai aducă niște stupi, să pună cîțiva butuci de vie...

DOLORES : E, în sfîrșit, la el acasă ! De asta a venit și de asta te-a tras și pe tine aici ! În loc să râmii în oraș, unde aveai doctorul, și medicamentele, și spitalul, și tot' ce-aveai nevoie, tu ți-ai urmat omul în „paradisul“ rustic !

ANA : Exagerezi.

DOLORES : Mamă, nu-i de tine aici. Ai dus o viață prea plină, prea agitată, ca să eșuezi, dintr-o dată, în băltoaca asta sălcie !

ANA : ...Mă simt foarte bine aici...

DOLORES : Nu-i adevărat !

ANA : Mă simt foarte bine — înțelege !

DOLORES : N-ai o cartee...

ANA : Am să mi le aduc.

DOLORES : N-ai un om cu care să schimbi o vorbă !

ANA : De cînd mă știi, mi-a tot mers gura ore-n șir. Acum, pot să mai tac și eu.

DOLORES : Inventezi argumente ca să te convingi...

ANA : Și, apoi, l-ai uitat pe el — pe Marin...

DOLORES : Pe Marin ? !

ANA : Pe Marin — un om minunat...

DOLORES : „Invenția“ ta ! N-a făcut niciodată altceva decît ce i-ai spus tu.

ANA : Nu începe iar !

DOLORES : Cel mai cuminte dintre toți copiii tăi...

ANA : Dolores, nu am putere și nu vreau să reiau cu tine subiectul ăsta.

DOLORES : De ce ? ! Ar trebui să-ți faci plăcere — să fii chiar mîndră !

ANA : Așa e. Dar asta nu înseamnă că tu și poți înțelege.

DOLORES : Întotdeauna ai încercat să mă faci să cred că „posibilitatea mea de înțelegere“ se diminuează îngrijorător cînd e vorba de tine.

ANA : Nu numai cînd e vorba de mine.

DOLORES : Sper că nu mă consideri o întîrziată mintal.

ANA : Doar suficient de indolentă și de superficială, ca judecățile tale să păcătuiască printr-o regretabilă eroare.

DOLORES : ...Crezi că mi-ar fi greu să răspund ?

ANA : Ce-ai cu el ? !

DOLORES : Nimic ! Dar știi ce-i aia „nimitic“ ? ! Nici măcar un sentiment ! Nici acum, și niciodată, în treizeci de ani de conviețuire-n aceeași casă ! Un străin cu care-am împărțit un spațiu de locuit !

ANA : Destul !... Vorbești de un om care, pentru tine și pentru fratele tău, tată să vă fi fost, n-ar fi făcut mai mult !

DOLORES : E o chestie de apreciere...

ANA : O dată nu v-a spus un cuvînt rău, nu v-a refuzat o dată !

DOLORES : Pentru că eram ai tăi !

ANA : Ca și-ai lui !

DOLORES : Aveai grijă de el, îl ajutai să-și facă un rost...

ANA : Ce rost ? !

DOLORES : Liceu, facultate, post... El, în schimb, ne oferea mîngîieri și vorbe bune !

ANA : ...Poate ar fi fost bine să-ți mai fi amînat vizita...

DOLORES : De ce ? ! Pentru că-ți spun ce gîndesc ? !

ANA : Pentru că gîndești prost... Și eu nu mai am putere să te fac să înțelegi...

DOLORES : Mi-era dor de tine ! Trebuia să te văd, mamă ! *(Marin revine cu două farfurii. Pe una sînt aranjate cîteva sandvișuri cu salam de Sibiu — o pune pe masă în fața fetei ; cealaltă, cu o portocală curățată, o dă Anei. Iese din nou. Dolores, semn spre sandvișuri.)* Servește-te.

ANA : Mulțumesc.

(Se duce și ia un sandviș și se întoarce în fotoliu. Marin aduce o ceașcă cu cafea, pe care o pune în fața lui Dolores. Observă că Ana mîncă sandvișul, insistă o clipă cu privirea asupra ei ; se așază pe un scaun, la masă. Își aprinde luleaua.)

DOLORES *(scoate din poșetă două pachete cu tutun)* : Astea sînt pentru tine.

MARIN : Mulțumesc.

ANA *(după un timp)* : ...Și Tudor ?

DOLORES : Bine... Cum știi.

ANA : Adică ?

DOLORES : Am avut prima înfățișare.

O s-o avem și p-a doua, și-a treia...

ANA : N-ai renunțat, deci... Mi-e puțin cam peste mîină, altfel aș fi venit și eu la tribunal : sînt tare curioasă să văd ce motive ai să inventezi să-ți aprobe divorțul.

DOLORES : C-un avocat bun te descurci întotdeauna. Dacă chiar te interesează, însă, am să-ți aduc procesul verbal...

ANA : Ai să rămii singură, Dolores. Și n-are să-ți fie ușor. Deloc.

DOLORES : M-am obișnuit singură...

MARIN *(lui Dolores)* : Nu mai plouă ; hai să facem o plimbare.

DOLORES : Am venit s-o văd pe mama ! Cît timp a fost internată, mie și fratelui meu ni s-a „recomandat“ să n-o obosim, să așteptăm să se întoarcă acasă !

MARIN : A fost foarte bolnavă !

ANA : Vine și Mircea ?

DOLORES : Are baraju-n probe : nu poate să lipsească nici o zi. Îți transmite sănătate, te sărută, o să vă scrie...

ANA : M-am internat pentru cîteva zile și nu vroiam să vă deranjez... Pe urmă, m-am simțit tot mai rău, sîciiala banală devenise durere de nesuportat. Eram într-o rezervă cu o femeie căreia nu-i tăcea gura o clipă. Odată, m-a întrebat dac-am copii. Speriată de întrebările care mă gîndeam c-ar urma, i-am spus că nu. Așa c-a trebuit să renunț la plăcerea de-a vă vedea, ca să nu creadă că sînt ne bună, sau mitomană.

DOLORES : Nu se poate !

ANA : Doar nu crezi că mint ? Intreabă-l și pe el ! *(Semn spre Marin.)*

DOLORES : Mamă... *(Vine lîngă ea, îngenunchează, o îmbrățișează.)* Mamă, pentru caraghioasa aia, pentru o gurăspartă, ne-ai ținut departe pe noi ? !

ANA *(o mîngîie)* : Tot speram să mă întorc, de la o zi la alta.

DOLORES : Mă-ntilneam cu oameni pe stradă, dădeau telefon să se intereseze de tine, și eu făceam pe nătînga, schimbam vorba, discutam despre orice, numai despre tine, nu ! Nu eram în stare să le spun un cuvînt despre tine !

MARIN : Te țineam permanent la curent cum se simte.

DOLORES : „Buletinele medicale oficiale“ — suficient de „precise“ ca să n-ai în nici un fel habar de starea reală a bolnavului !

ANA : Probabil... cu siguranță, am greșit. Iartă-mă.

DOLORES *(o îmbrățișează, o sărută)* : Eu sînt dispusă s-o fac. Cu ei, însă, îți va fi mai greu, sper. *(Scoate din poșetă o hîrtie, pe care o flutură în fața Anei.)*

ANA : Ce e ?

DOLORES : Lista naivilor care-și închipuiau că interesul sau prezența lor te-ar putea bucura cît de cît...

ANA : Să văd...

DOLORES : Recunoști că nu meriți ?
ANA (*întinde mina*): Dă-mi-o. (*Dolores îi dă hirtia. După o privire.*) Așa mulți ? (*Începe să citească.*)

DOLORES : Recunoști, deci, și tu că exagerat de mulți oameni cinstiți se lasă induși în eroare de aerele...

ANA (*arată un nume pe hirtie*): Ce scrie aici ?!

DOLORES (*vine lângă ea*): Fernanda Moiescu.

ANA : Fernanda !... Marin ?!

MARIN : ...A sunat și acasă.

ANA : Cînd ?! Nu mi-ai spus !... De ce ?!

MARIN : ...Mi-a ieșit, se vede, din minte...

ANA : Nu cred.

DOLORES : Așa „și-a ieșit din minte“ și cînd a murit Max, și acum spui...

ANA : Cînd a sunat ?

MARIN : Erai în spital... N-am nici un reper în timp...

ANA : Tu, unde-ai întilnit-o ?

MARIN : La un concert. Dar, ce importanță are ?

(*Schimbare de ton a luminii, aceeași care se va folosi în toate scenele Ana—Fernanda. În cameră intră Fernanda. Este îmbrăcată într-o rochie albă, simplă, care îi evidențiază frapant tinerețea. Apariția ei nu este realizată decât de Ana — singura, acum și în continuare, care o vede și o aude. Fernanda înaintează încet, pînă aproape de Ana ; se așază.*)

FERNANDA : Nu i-ai spus ?

ANA : Nu.

FERNANDA : De ce ?

ANA : Eram foarte obosită... Foarte slăbită — știam că ar urma, inevitabil, o discuție, pentru care nu eram pregătită...

FERNANDA : Și, cînd te-ai întors acasă ?

ANA : Nu știu ce s-a întimplat... Crede-mă : n-am avut ocazia !

FERNANDA : Nu voiai ca Marin să știe de întilnirea noastră ?

ANA : Nu ! Nu despre asta e vorba...

FERNANDA (*acceptă, încuviințînd din cap*): Lasă... Dolores mă mai știe ?

(*Lumina revine încet la normal. Fernanda ascultă începutul replicilor care urmează, timp în care se retrage într-un colț al încăperii.*)

ANA (*lui Dolores*): Ai recunoscut-o ?

DOLORES : Pe... (*Se uită pe hirtie.*) Fernanda Moiescu ? (*Ana aprobă din cap.*) Vag.

ANA : Într-o vreme, erai mică, venea foarte des la noi în casă.

DOLORES : Îmi părea o figură cunoscută, fără să știu, însă, cu cine vorbesc.

ANA : Cîți ani au trecut ?

MARIN : Aproape douăzeci.

DOLORES : Cine-i femeia asta ?

ANA : Am să-ți spun. (*Lui Marin.*) Cînd eram în spital, am petrecut o noapte împreună. În vis.

(*Fernanda iese din cameră.*)

MARIN : Nopti întregi nu puteai închide un ochi...

ANA : De fapt... Nu sînt sigură că era noaptea... Eram, cred, în starea de buimăceală pe care o ai după un anestezic puternic...

DOLORES : Pentru ce, anestezie ?!

ANA : Cînd lucrurile nu mai au contururile ferme... cînd totul devine simplu, surprinzător de simplu...

DOLORES : Erai drogată !

ANA (*în continuare, lui Marin*): Cum de nu ți-am spus, cum am uitat ?!... Înteressant e că întilnirea cu Fernanda — reîntilnirea ! — nu părea deloc întimplătoare... Pînă s-o găsesc, mi s-a perindat prin fața ochilor o suită întreagă de momente, mai mult sau mai puțin coerente, pe care le refuzam, cu sentimentul că trebuie să ajung... căutam ceva anume...

DOLORES : Ce ?!

ANA : Începutul... Ți-am spus vreodată cum am cunoscut-o ?

MARIN : Învățați la aceeași școală...

ANA : Da, sigur, numai că asta nu însemna nimic... Sau mult prea puțin...

„Coleg de școală cu Fernanda Moiescu“ desena o sferă prea largă ca să presupună și eventualitatea unei relații...

DOLORES : Mamă, vrei să ne pierdem timpul discutînd acum de fostele tale colege de liceu ?!

ANA : ...Te supără ?

DOLORES : Am venit să vorbesc cu tine ; *despre tine.*

ANA : ...Foarte bine. Te ascult.

DOLORES : Vă demolează.

ANA : Ce face ?

DOLORES : Vă de-mo-lează !

ANA : Pe cine ?!

DOLORES : Pe tine și pe el ! (*Semn spre Marin.*)

ANA (*o privește, concentrată, un timp, încercînd să înțeleagă sensul precis al cuvintelor ; privire, apoi, spre Marin : începe să ridă. Controlat, fără nici o stridență, dar parcă tot mai bine dispusă de cele auzite.*) ...Abia acum ai aflat ?

DOLORES (*spre Marin*): Tu — care-o cunoști și-o-nțelegi mai bine ca oricine ! — poți să-mi explici de ce ride ? (*Marin suportă privirea și tonul provocator al fetei, fără să răspundă.*) Mamă... Mamă, m-ascuți ?!

ANA : Sigur... vorbește...

DOLORES : Am un prieten la Sfat. I-am spus unde stați și l-am rugat să vadă

planul de sistematizare: intrați în prima etapă de demolare.

ANA : Ca să facă, ce ?

DOLORES : Drum liber ; cale de acces : magistrala „Victoria socialismului“. I-am arătat că este vorba, totuși, de-un bloc cu două etaje, o casă veche, dar încă rezistentă, și că mi se pare absurd...

ANA : Și ce-a spus ?

DOLORES : Ce să spună ? ! E-o problemă care-l depășește, dar... Și, acest „dar“, te rog să-l înregistrezi cu atenție : nu exclude posibilitatea ca, ducându-te tu și arătând care e situația, să se accepte o modificare, cu totul neesențială, a proiectului.

ANA : Ce naivă ești !

DOLORES : Asta o crezi tu ! Eu repet ce mi-a spus un om care știe, probabil, și de alte situații asemănătoare...

MARIN : Mă îndoiesc c-ar ajuta la ceva.

DOLORES : Mamă !

ANA : ...Tu chiar mă vezi bătînd la uși și asaltîndu-i cu memorii, doar-doar or abate cu cîțiva metri bulevardul lor ?

DOLORES : Nu... Nu te văd în stare nici măcar de atît. Ești atît de „principială“, încît nici casa-n care stai nu ți se pare „normal“ s-o salvezi. (Lui Marin.) Spuneai că pot să fac o baie...

(Marin aprobă din cap ; aduce din cealaltă cameră două prosoape curate, pe care i le dă. Dolores intră în baie.)

ANA : Fantastic, cum s-a schimbat... Nu ți se pare ?

MARIN : Nu.

ANA : E adevărat ce spune ?

MARIN : Se pare că da.

ANA : Păcat... Era un cartier frumos. Am intrat o dată într-o expoziție în care fiecare tablou reprezenta o casă. După un timp, mi-am dat seama că imaginile văzute acolo mă urmăreau. Se personalizaseră, se umanizaseră... Cînd m-am dus să le văd a doua oară, tablourile cuprindeau „case-oameni“ — învechite, cocîrjate, abia-abia se mai țineau pe picioare...

MARIN : Ce vrei să mînnici la prînz ?

ANA (gest indiferent din umeri) : ...Ei ce-i dăm ?

MARIN : Salată, brînză, omletă, friptură, fructe... (Ana vrea să se ridice.) Stai acolo, nu-i nici o problemă.

ANA : Doar riscu' să prind rădăcini în fotoliu. ...Aș minți, însă, dacă ți-aș spune că mă simt în stare să fac ceva...

(Marin vrea să se ducă în bucătărie.)

MARIN : Ai nevoie de ceva ?

(Ana neagă, obosită, din cap. Marin vrea să iasă din cameră.)

ANA : Mai stai cu mine.

MARIN (revine) : Spuneai de un vis avut în spital...

ANA : ...Era în timpul unei serbări. Nu știu ce eveniment o prilejuise, dar am recunoscut precis sala de festivități a școlii, colegii, profesorii. Eu apărusem în prima parte a programului, recitasem cîteva poezii de Eminescu, dar am rămas în continuare în culise — sala era prea plină ca să mai fi găsit un loc. Fernanda încheia serbarea. Numele ei, în program, era trecut cu majuscule. A cîntat Serenada lui Toselli. A fost ovaționată și a mai cîntat-o o dată. Și apoi încă o dată... Profesoara de muzică a observat că aveam obraji uzi de lacrimi, m-a prins de mînă și nu mi-a dat voie să plec înainte de a mă prezenta „domnișoarei Fernanda Moiescu“. Fernanda mi-a dat mîna și m-a întrebat rîzînd de ce-am plîns. ...„Pentru că ați cîntat frumos. Și pentru că vă iubesc“... M-a privit surprinsă, nu mai rîdea, și m-a întrebat...

(Schimbare de lumină.)

FERNANDA (a reintrat pe parcursul replecii Anei) : ...De ce mă iubești ?

ANA : ...Nu mai țin minte ce-am răspuns...

FERNANDA : Poate, nici n-ai spus nimic : era atîta lume adunată în jurul nostru, încît...

ANA : Veniseră să te felicite, să te aplaude !

FERNANDA : Dar eu am plecat cu tine, nu ?

ANA : Ne-am plimbat, am vorbit... În noaptea aceea, am știut că nu ne vom mai despărți niciodată.

FERNANDA : Nu mi-ai spus-o pînă acum ! (Ana — gest.) Ciudat... Pentru că și eu am avut atunci același sentiment... (Se retrage încet ; lumina revine la normal.)

ANA : ...Aveam paisprezece ani, și ea avea șaptesprezece. Era fata doctorului Moiescu, una dintre cele mai „bune familii“ din oraș. Frumoasă, perfect educată, locuia într-o casă în care înțilneai frecvent „notabilitățile“ tîrgului și în care, în fiecare duminică după-masă, Fernanda avea invitații ei.

...Cu ea am avut primele discuții... Ea mi-a dat cele dintâi „materiale“ pe care le-am citit... Cu ea am participat la primele acțiuni... Ea a fost primul membru de partid pe care l-am văzut „în carne și oase“...

MARIN : Toate astea fac parte din vis sau din realitate ?

ANA : ...Din vis.

MARIN : Și, în realitate, cum a fost ?

ANA : Absolut la fel ! Și — asta e lucrul care mi se pare extraordinar — am re trăit încă o dată realitatea de-acum cincizeci de ani, la scara 1/1 !

MARIN : Cincizeci de ani !

ANA : Enorm, nu ?

MARIN : Nu știu... Totul mi se pare să se fi-n tîmplat... săptămîna trecută...

ANA : Secolul trecut ! Dar nu asta-i grav ; ce mă surprinde, uneori, e sentimentul de ridicol, de... desuet a tot ce-a fost...

MARIN : Ce vrei să spui ? !

ANA : Nu știu... S-au banalizat, s-au... devalorizat niște lucruri pe care mi le închipuiam mai presus de trecerea timpului. De îmbătrînirea noastră.

MARIN : Ce legătură are una cu alta ? !

ANA : În timp ce-ți povesteam, mă simțeam ca o bunicuță care repetă la infinit aceleași istorioare răsuflete...

DOLORES (din baie) : Mamă ! (Cei doi din cameră nu răspund, prinși într-un intens schimb de priviri.) Mamă ! ! !
Marin ! !

ANA : Sint aici.

DOLORES : Pot să mai stau ?

ANA : Da.

DOLORES : N-aveți treabă-n baie ?

ANA : Stai liniștită.

DOLORES : Încă puțin.

MARIN : ...Nu crezi un cuvînt din ce spui.

ANA : Asta, ce mai e ?

MARIN : Și-un copil, dacă te-ar asculta, și-ar da seama că inventezi, că-ți lipești o mască de indiferență, ca să-ți ascunzi emoția și...

ANA : Marine...

MARIN : Și teama, și...

ANA : De ce-aș minți ?

MARIN : Nu știu ; asta, chiar nu pot să știu.

ANA : ...Ai dreptate... M-am exprimat greșit... Nu gîndurile, și nici sentimentele, nu s-au schimbat. Doar cuvintele... Tot mai goale. Și tot mai trîmbițate...

MARIN : Alte timpuri ; alt ritm...

ANA : Și noi ?... Am rămas atît în urmă ?...

(Fernanda apare, se apropie de fotoliu. Ana se destinde ; un zimbet îi înflorește pe figură. Fernanda întinde mîna, fără să o atingă, gestul ei o ajută pe Ana să se ridice și pornesc amîndouă spre ușă.)

MARIN : Ce faci ?... Unde te duci ? !

ANA (fără să se oprească) : Afară, pe bancă... A ieșit soarele — vino și tu.
(Iese.)

(Lumina scade încet. Bătăile rare ale metronomului. Întuneric.)

II

A doua zi, dimineața. Ferestrele sînt larg deschise, lumina inundă încăperea. Scaunele sînt puse pe masă. Ana, într-o rochie de casă, cu o basma pe cap, face curăț cu aspiratorul. După cîteva clipe, intră Dolores, cu un buchet imens de flori în brațe.

DOLORES : Uite, ce minunăție !... În ce să le pun ?

ANA : Sînt niște vase pe verandă.

(Dolores iese ; lasă ușa deschisă.)

DOLORES (de afară) : Marin nu s-a-ntors ?

ANA : Încă nu.

DOLORES : La șase era trenu'.

ANA : Da... Dar, de obicei, are întîrziere... Și, de la gară, se mai duce după niște cumpărături...

DOLORES (apare în pragul ușii) : Și, ăsta îți se pare sistemul ideal de „tratament“ ?

ANA : Nu-i vorba de-un tratament. Cînd rămîn fără medicamente, dau un telefon și doctorul mi le trimite prin conductorul trenului.

DOLORES : Fără să te mai vadă, să te consulte ? !

ANA : De ce-ar fi nevoie ? Totu-i foarte limpede.

DOLORES : Îmi pari tot mai slăbită. Ești palidă...

ANA : Ai dreptate : „îți par“.

(Dolores renunță, se întoarce în vestibul. Ana termină cu aspiratorul, îl pune într-un colț, dă scaunele jos de pe masă,

aranjează din nou camera. Se duce apoi în baie. Dolores aduce, pe rînd, două glastre mari cu flori. Una o pune pe masă, pe cealaltă o așază într-un colț. Iși aduce apoi un castron plin cu fructe, se așază pe scaun și mănîncă. Reintră Ana. Și-a scos basmaua, și-a aranjat părul; mai corectează un ultim detaliu în cameră, apoi se așază în fotoliu.)

DOLORES (gest spre fructele din castron): Vrei ?

ANA : Nu.

DOLORES : N-ar trebui să faci tu curat... Te obosești și, oricum, nu-i cel mai ușor lucru de făcut... Cît rămîn aici, am s-o fac eu.

ANA : Draga mea, nu-i nevoie.

DOLORES : Știu, dar așa va fi... Mamă... îmi pare rău pentru discuția de ieri.

ANA : De ce ?

DOLORES : N-a fost începutul cel mai... promițător al vacanței mele.

ANA : Nu mi s-a părut nimic neobișnuit.

DOLORES : Eram oboșită, enervată — poate, uneori, tonul meu...

ANA : Nu-ți face nici o problemă.

DOLORES : ..Aș vrea să-ți fac un portret.

ANA : Ce ? ? !

DOLORES : Da, sigur că da, ai să-mi pozezi : n-ai mai făcut-o de ani de zile !

(Se ridică și se duce în vestibul.)

ANA : Dolores, te rog, renunță ! E-o prostie !

DOLORES : Mi se pare, din contră, o idee excelentă. (Revine cu un bloc de desen și cu câteva bucăți de cărbune.) În fond, trebuie să particip și eu într-un fel la „infrumusețarea” noii voastre locuințe...

ANA : Nu am răbdare !

DOLORES : Să stai în fotoliu ? ! E tot ce trebuie să faci : nu doare... (Iși trage un scaun lângă fotoliu ; își aduce alături cele necesare.)

ANA : Dolores, acum nu vreau !

DOLORES : De ce ? ! Pentru numele lui Dumnezeu, ce te deranjează ?

ANA : Ai dreptate.

DOLORES : Păi, nu ? Ai cam început să faci mofturi... Stăm de vorbă, și, între timp, eu... (Gest ilustrînd desenul. Incepe să lucreze.)

ANA (după câteva momente lungi de tăcere) : ...Mi-e sete.

DOLORES : Imediat. (Continuă să lucreze.)

ANA (după un timp) : ...Dolores.

DOLORES : Da. (Se ridică și aduce din bucătărie un pahar cu apă. Ana îl golește cu înghițituri mici.) Mai vrei ?

ANA : Nu.

(Dolores se duce în bucătărie și umple din nou paharul. Îl pune pe masă.)

DOLORES (lucrînd) : ...Abia acum îmi dau seama ce schimbată ești... Poate, ai dreptate... Poate, chiar de liniștea unei case la țară aveai nevoie... Cînd terminați camera ?

ANA : În câteva zile.

DOLORES : Aș putea să invit aici pe cineva ?

ANA : Pe cine ?

DOLORES : Un prieten.

ANA : ...Dacă-ți face plăcere.

DOLORES : Probabil c-o să ne căsătorim.

ANA : Motivul divorțului, „în carne și oase”.

DOLORES : Nu din cauza lui mă despart de Tudor.

ANA : Nu ? ? !

DOLORES : Dacă ți-aș spune că nu-l iubesc și nu mă iubește, m-ai crede ?

ANA : Nu.

DOLORES : Bănuiam. Și, totuși, asta-i adevărul. Chiar dacă aparențele trebuiau să excludă orice-ndoială...

(Lumina se schimbă încet. Intră Fernanda, care vine, de fapt, în întîmpinarea Anei.)

FERNANDA (îi strînge cu putere mîna) : Te felicit : a fost foarte bine !

ANA (evident emoționată) : Nu m-am făcut de rîs ?

FERNANDA : Ai făcut o impresie excelentă !

ANA : Te-am simțit tot timpul cu ochii pe mine — altfel, cred că n-aș fi putut deschide gura.

FERNANDA : O tovarășă cu o activitate ca a ta, să mai aibă emoții într-o ședință !

ANA : De intrare în partid, Fernanda !

FERNANDA : Da, poate ai dreptate.

ANA : Dacă ți-aș spune că n-am închis ochii toată noaptea...

FERNANDA (o sărută) : Du-te și te culcă.

ANA : Vreau să mai stau cu tine.

FERNANDA : Mă duc la tipografie, să corectez un șpalt. Ne vedem diseară.

(Fernanda iese ; Ana o petrece cîțiva pași, apoi se întoarce în fotoliu. Lumina revine la intensitatea normală.)

DOLORES : Nu ți-am spus-o la vremea respectivă, pentru că n-ai fi fost, cu siguranță, de acord. Dar faptele erau mult prea clare ca să mai existe vreo îndoială asupra sentimentelor... (Iși intrerupe lucrul, își aprinde o țigară.)

ANA : ...Despre ce vorbești ?
DOLORES : Nu cred că ți-ar face prea mare plăcere să auzi...
ANA : Vrei să mă sperii ?
DOLORES : Tu n-ai avut niciodată încredere în mine.
ANA : Te înșeli.
DOLORES : Și, de fapt, nu atât încredere, cât înțelegere. M-ai privit întotdeauna cu o anumită curiozitate, cu o... O foarte discretă, și totuși perfect sesizabilă mirare.
ANA : Mirare ? !
DOLORES : Chiar așa ! E cuvântul care exprimă cel mai bine privirea cu care mă descoperai, în puținul timp pe-trecut împreună.
ANA : Pot să mă mișc ?
DOLORES : Bine-nțeles ! Facem o scurtă pauză. *(Ana se ridică, face câțiva pași prin cameră, vine la masă, ia un fruct, îl șterge, vrea să mănânce, renunță, își aprinde o țigară din pachetul lui Dolores, nu a fumtat, probabil, de mult : primul fum o înecă, apoi se liniștește și fumează în continuare.)* ...Sper că n-am spus nimic care să te supere.
ANA : Mircea tot așa gîndește ?
DOLORES : Nu știi. N-am discutat niciodată subiectul ăsta. El, ca băiat, are, poate, o altă imagine despre „sentimentul matern în ziua de azi“...
ANA : Nu mă duceam la plimbare ! Aveam răspunderi, sarcini importante !
DOLORES : Nu s-a-ndoit nimeni de asta...
ANA : Crezi c-aveam mai puțină nevoie de voi, decît voi, de mine ? !
DOLORES : Nu. Numai că tu, probabil, nu mai aveai timp să te gîndești și la asta...
ANA : ...Așa e. Timp, nu prea am avut...
DOLORES : Dar, acum, ai ! Și-am să profit și n-am să te las să mă duci cu vorba... *(O invită, cu o largă reverență, să-și reia locul. Ana ezită.)* Te rog. *(Ana se așază.)* Parcă, puțin mai într-o parte... *(Ana se întoarce, Dolores consultă schița deja conturată pe carton.)* Capul, mai spre mine... O idee, pe spate... Asta e. *(Reîncepe să lucreze.)*
ANA : ...Începusei să-mi spui ceva de Tudor.
DOLORES : Stătea de patru ani la cămin. În ultimul timp, se împrietenise cu un băiat care stătea în gazdă la un tip mai în vîrstă... Era o casă mare, frumoasă, unde zilnic se aduna o mulțime de lume... Tudor a ajuns acolo recomandat de Theodor, prietenul lui. După un timp, Theodor i-a spus că domnul Johann, gazda, i-ar putea pune și lui o cameră la dispoziție. Nu pre-tîndea bani, avea suficienți, fi plăcuse

verva și ușurința cu care el, Tudor, întreținea buna dispoziție a invitaților...
ANA : Toate astea au vreo legătură cu tine ?
DOLORES : Tudor s-a mutat acolo, și-a mai trecut, poate, o lună, și s-a dovedit că „bunăvoința“ domnului Johann nu era chiar atât de dezinteresată, și lumea care venea acolo nu se aduna chiar întimplător...
ANA : Dar... ?
DOLORES : Am omis amănuntul că societatea era formată în exclusivitate din bărbați... nici unul căsătorit...
ANA : ...Și ?
DOLORES : Intervenția miliției de moravuri nu era cituși de puțin nejustificată.
ANA : Vrei să spui că... ?
DOLORES : A urmat un proces, în care au fost implicați toți cei „ai casei“...
ANA : Din ce în ce mai frumos !
DOLORES : ...În afară de Tudor. Care era realmente străin de tot ce se-n-tîmpla acolo. Și care și-a întărit declarația prin căsătoria imediată cu colega lui Dolores Stoica, fata „tovarășei Ana Stoica“. Rostirea numelui tău a fost suficientă ca să spulbere și ultima îndoială...
ANA : De necrezut !
DOLORES : Te miști prea mult și nu pot lucra... Partea cea mai interesantă, încă nu ți-am spus-o... Pînă cu două săptămîni înaintea căsătoriei, nu ieșisem nici măcar la o cafea cu Tudor. Eram colegi de patru ani și nu legasem mai mult decît banalul dialog între două cursuri sau seminarii. Dar știa cine sînt. Și auzise cine ești tu. Nu avea pe nimeni, adică nu avea o prietenă, o iubită, și cînd cineva i-a sugerat singura modalitate să iasă din încurcătură, a înghețat : nu avea, realmente, cu cine să încheie „tîrgul“ salvator...
ANA : Și te-a găsit pe tine !
DOLORES : Mi-a spus că urmează un proces care se termină cu condamnări, că facultatea se duce dracu' — eram în ultimul an ! — că toată viața lui ar fi fost distrusă. Știa ce-mi cere, dar eram singura și ultima lui șansă... Mi-a promis că va face totul să nu regret gestul meu...
ANA *(se ridică din fotoliu)* : Nu știi, uneori am senzația că-ți bați joc de mine !
DOLORES *(pune cartonul pe masă)* : Așa am trăit patru ani.
ANA : De ce ?... Explică-mi : de ce ? !
DOLORES : Pentru că, într-adevăr, a încercat tot ce-i posibil ca să mă pă-

streze... Și eu nu aveam pe nimeni...
Și nimănui nu-i păsa de mine... În
toți acești patru ani, nu ne-am spus o
dată „te iubesc“...

ANA : Vrei să spui că te simțeai atît
de singură, de „abandonată“, c-ai ac-
ceptat să trăiești alături de un homo-
sexual ? !

DOLORES : Tudor nu e homosexual.

ANA : Asta e „subtextul“ relatării tale ? !

DOLORES : Și nu mă simțeam abando-
nată ; nu avea cine să mă abandone-
zeze... Aveam doar, dacă vrei, un acut
sentiment de inutilitate...

ANA (*vorbește cu un anumit efort*) :
Ce-nseamnă asta ?

DOLORES : Ți se pare greu de înțeles ?

ANA : Da.

DOLORES : Bine. Atunci, am să-ți spun...

ANA : Nu acum ! !... Am uitat să-i spun
lui Marin de piine... Du-te...

DOLORES : Credeam că te interesează
ce-ți spun...

ANA : Du-te, cînd îți spun... Se-nchide...

(*Dolores iese din cameră și din casă.
Ana așteaptă să audă ușa de la in-
trare închizîndu-se, apoi se chircește
dintr-o dată, săgetată de dureri. Reu-
șește să ajungă pînă la un scaun, pe
care se prăbușește, istovită. Scoate din
buzunar un flacon de medicamente, re-
ține două pilule și le ia cu apa din
paharul de pe masă. Încearcă să-și re-
capete respirația. E palidă, cu obrazul
golit de singe, cu figura inundată de
o transpirație rece. Se scurg, așa, ci-
teva clipe. Criza, se pare, a trecut ;
Ana începe să-și revină. Intră Fer-
nanda ; înaintează cîțiva pași, rămîne
în spatele Anei, care o simte fără să
întorcă capul spre ea.) ...N-a fost
niciodată ceea ce se cheamă un copil
răsfățat... Dar, tot niciodată, n-a știut
ce-i aia să nu ai... În timpul foametei,
al cartelelor, pentru ea m-am bătut,
să nu-i lipsească nimic. Și nu i-a lip-
sit. Nici atunci, și nici mai tîrziu...
N-am visat o „bunăstare materială“,
dar, dacă aș fi făcut-o, nu mi-aș fi
putut dori mai mult decît a avut ea...
Ce ușor e să judeci, să condamni... Și
ce greu e să înțelegi... Să poți... Și să
vrei...*

(*Se aud pași și voci afară. Fernanda
se retrage. Important de subliniat, că în-
trările și ieșirile Fernandei nu se fac
obligatoriu pe ușa care dă în vestiar și
că ea poate circula prin orice punct al
spațiului de joc. Intră Marin, cu o pungă
de plastic în mînă, și Dolores. Marin vine
la Ana, o sărută, pune punga pe masă.*)

MARIN (*semn spre pungă*) : Sînt toate.

DOLORES : Cumpărăturile, inclusiv piie-
nea, sînt în bucătărie.

MARIN (*scoate un ziar din pungă*) :
Vrei ?

ANA : Mai tîrziu.

MARIN : Te așteaptă la sfîrșitul săptă-
minii viitoare, pentru control ; trebuie
neapărat să mergi.

ANA : ...O să mergem.

MARIN : Ai și-o telegramă.

ANA : De la cine ? (*Marin scoate o hir-
tie din buzunar și i-o întinde. Ana o
despătorește și o citește.*) ...„Sănătate
și multe urări de bine. Fernanda“.
(*Spre Dolores.*) I-ai dat adresa ?

DOLORES : ...Nu.

ANA (*spre Marin*) : Atunci ?

DOLORES : Îmi amintesc doar c-a in-
sistat să nu uit să-ți spun că te-a
căutat.

ANA (*spre Marin*) : De unde știe unde
sîntem ? (*Marin — mișcare vagă din
umeri.*) Și, ce înseamnă, ce rost au
toate acestea ?

MARIN : Ți se pare ciudat ?

ANA : Ție, nu ? ! Nu te intrigă că, după
aproape douăzeci de ani, reapare din-
tr-o dată, atît de interesată de noi ? !

MARIN : Nu.

ANA : Cum așa ? !

MARIN : Din moment ce știe că ești bol-
navă, lucrul nu cel mai greu de aflat,
mi se pare normal că Fernanda se
interesează de tine...

ANA : Da ? !

MARIN : ...că se interesează de tine :
urindu-ți sănătate !

ANA : ...Uitasem... Loialitatea ta, într-ade-
văr, nu se dezmințe...

DOLORES (*șarjînd, fals timidă*) : Nu vă
supărați...

ANA : ...Spune.

DOLORES : Vă rog, nu mi-o luați în
nume de rău, pot să...

MARIN : Ce-i cu tine ?

DOLORES : Pot să vă întreb și eu ceva ?

ANA : Dă-i drumul !

DOLORES (*izbucnește*) : Cine dracu' mai
e și asta, că-n fiecare zi nu vorbiți
decît de ea ? !

ANA : Ieri nu te interesa deloc...

DOLORES : Dar nici nu-mi închipulam
să v-aud și azi tot despre ea vorbind !

ANA : Da...

DOLORES (*după o lungă așteptare*) :
...Mai urmează și altceva ?

ANA (*spre Dolores*) : Știi ce cred ?...
(*Spre Marin.*) Uite, am ferma convin-
gere că, oricît m-aș strădui : cît mai
multe amănunte, o relatare cît mai
exactă — ea n-ar înțelege nimic.

DOLORES : Ce vrei să spui ?

ANA : Că inteligența, și sensibilitatea, și
chiar curiozitatea ta nu ți-ar fi sufi-
ciente să poți descifra exact sensul
celor întîmplare.

DOLORES : Pentru că-mi lipsește, ce ? !

ANA (*spre Marin*) : Greșesc ?

MARIN : Nu știu... Nu m-am gândit nici-odată...

DOLORES (Anei) : Te-am întrebat ceva !
MARIN : Dar, oricum, cred că cel mai sigur răspuns l-ai avea după ce ea (semn spre Dolores) ar cunoaște, într-adevăr, faptele...

ANA : ...Vrei s-o luăm ca arbitru ?

MARIN : Între cine și cine ?

DOLORES : Ce m-ar împiedica să pot înțelege ? Răspunde !

ANA : Credința.

DOLORES : În ce ? !

ANA : *Credința* — așa cum am descoperit-o și trăit-o noi.

DOLORES : Mie-mă lipsește ?

ANA : Nu e vorba de oeva care te privește numai pe tine. Cred că generația ta...

DOLORES : Trebuie să-ți amintesc că și eu sint membră de partid ? ! Că am intrat în partid nu din dorința de-a păstra o tradiție, ci chiar din credință ? !

ANA : ...Ce trăiți voi se numește certitudine. Investiți, apărați, militați pentru o realitate care există. *Concret. Material. Sub ochii voștri.* A fi sau a nu fi membru de partid e, pînă la urmă, o problemă de înțelegere. O opțiune față de mersul obiectiv al istoriei...

DOLORES : Unde-i diferența ? !

ANA : Noi nu aveam, atunci, decît un ideal, un vis — pe care, sigur, îl consideram realizabil, dar care nu exista decît în paginile unor cărți, și mai ales în mințile și sufletele noastre. Fără credința de care-ți spuneam, nu te puteai implica într-o mișcare pe care mulți o numeau aventură, sau utopie, sau, pur și simplu, nebunie...

DOLORES : Nu știu unde vrei s-ajungi...

MARIN : E vorba de diferența dintre cei care defrișează un drum și ceilalți, care gonesc pe șoseaua deja asfaltată.

(*Ana aprobă din cap.*)

DOLORES : Mai departe, mai clar.

MARIN : Greșelile voastre sînt mai puține și mai ușor de prevenit, pentru că astăzi aveți sub ochi tocmai experiența consumată de noi.

DOLORES : Astea fiind spuse...

ANA : Au fost situații în care singura certitudine era încrederea în lumea pe care urma s-o construim. Și-am mers mai departe, trecînd peste sentimentele și îndoielile noastre...

DOLORES : ...Bine. Astea fiind spuse, am ajuns, sper, la ce v-am întrebat : Fernanda Moisescu. (Anei.) Nu-i așa ?...

ANA : ...Învățam la aceeași școală. Era cu trei ani mai mare. Încă înainte de-a o fi înflintit pe culoarele școlii, auzisem o mulțime de lucruri despre ea. Tatăl ei era...

DOLORES : Doctor ! Mamă, știu : toate astea le-ai mai spus. Mă interesează ce e dincolo...

ANA : Cînd îți le-am spus ?

DOLORES (fără să observe încercarea lui Marin de a-i prinde privirea) : Ieri ! O parte le-am auzit aici, restul, din baie.

ANA (spre Marin) : Am vorbit și ieri despre... ?

MARIN : Vag... Cîteva cuvinte...

DOLORES (în același timp) : Îți închipui că mint ? !

ANA : ...Nu... Sigur, nu.

MARIN : O să continuați altă dată ; trebuie să te odihnești.

ANA : Bine-nțeles ; doar n-am făcut nimic toată ziua.

(*Se lasă condusă spre fotoliu, se așază, își sprijină capul pe spătar, închide ochii. Schimb de priviri între Dolores și Marin : fata, surprinsă, cere o explicație.*)

MARIN (Anei) : ...Să-ți fac o citronadă ?

(*Nu primește nici un răspuns, se îndreaptă spre bucătărie, Dolores pornește după el.*)

ANA (fără să deschidă ochii) : Dolores... (*Fata se oprește. Marin e în pragul ușii.*) ...Rămii aici.

DOLORES : ...Vreau să-l ajut... Trebuie pregătită și masa, nu ?

ANA : Rămii aici... Nu are ce să-ți spună.

(*Marin iese. Dolores revine spre Ana. Cercetează un timp figura obosită, îmbătrînită, acum parcă mai albă ca oricînd ; observă mîinile slăbite, înleștate cu putere pe marginile fotoliului. Ingenunchează alături, îi sărută mina.*)

DOLORES (temîndu-se parcă de întrebare) : ...E atît de grav ?

(*Ana nu răspunde. Replica ei va incepe mult mai tîrziu, simțindu-se încă de la început — și apoi tot mai accentuat — efortul pe care îl face să vorbească.*)

ANA : ...Era în vara lui '49... Lucram la Județeană de partid. Fernanda era redactor-șef adjunct la ziar... Ne vedeam zilnic, seara, tîrziu, cînd ajungeam acasă... (*Lumina începe să scadă ; fotoliul se pierde, aproape, în întuneric ; masa și restul camerei sînt prinse în lumina convenită pentru scenele de evocare. Dolores se așază în fotoliul în care pînă acum a stat Ana, și va urmări de acolo întreaga scenă. Fernanda și Marin sînt la masă, unul în fața celuilalt. Fernanda mizgălește, distrată, cu creionul, o bucată de hîrtie ; Marin, atent, îi urmărește fiecare*

mişcare. Ana intră în cameră; își șterge obrazul și mîinile ude cu un prosop, pe care îl va agăța pe marginea scaunului.) E ceva de mîncare? (Marin se ridică și face un pas spre bucătărie.) Imi iau singur.

(Marin iese. Ana se așază, își aprinde o țigară din pachetul lui Marin.)

FERNANDA : Dă-mi și mie.

(Ana îi împinge pachetul, Fernanda își aprinde țigara.)

ANA : ...Sînt frîntă... (Fumează amîndouă în tăcere. Marin aduce pe o tavă o farfurie — o bucată de pîine neagră, o felie de brînză, un ou — și o cană de metal, cu ceai. Le pune pe masă în fața Anei. Ana începe să mînce.) Ați mîncat?

FERNANDA : Da.

(Marin aprobă din cap.)

MARIN (Fernandei) : Nu vrei măcar un ceai?

FERNANDA : Nimic.

MARIN (Anei) : Ți-a spus?

ANA : Ce?

FERNANDA : Las-o să mînce.

ANA (Fernandei) : Despre ce e vorba?

MARIN : S-a prezentat la comisia de verificare.

ANA (Fernandei, aproape amuzată, ca de o glumă absurdă) : Și?... Ești un bun membru de partid? (Fernanda tace.) ...Ce s-a-ntîmplat?

MARIN : Hai, dă-i drumu'.

FERNANDA (Anei) : ...Ai fi de acord să depui mărturie despre mine?

ANA : Eu, despre tine?! ...Ce glumă mai e și asta?

FERNANDA : ...Dosarul e complet, memoriul de activitate minuțios întocmit, oamenii mă cunosc de atîția ani — am repetat cele puse pe hîrtie și-am răspuns cîtorva întrebări formale, care trebuiau să încheie procedura...

ANA : Foarte bine — și?

FERNANDA : ...Și-a intervenit tovarășu' Niculescu, care m-a întreat dacă nu pot să-l ajut să rezolve o enigmă care-l obsedează de cîțiva ani...

DOLORES (din fotoliul rămas în întuneric) : Cine era Niculescu?

ANA (singura care aude întrebarea) : Instructor la Comitetul Central al partidului. Președintele comisiei de verificare.

FERNANDA : În lagăr, la Vapniarka, a reîntîlnit un vechi tovarăș, Matei, care a fost arestat avînd asupra lui o serie de documente dintre cele mai importante...

ANA : Trădare?!

FERNANDA : ...Pe datele cunoscute, așa s-ar putea crede... L-au ridicat în 1 ianuarie 1943, după ce petrecuse noaptea de revelion ascuns într-o casă, în orașul nostru... De la Vapniarka l-au trimis la Rîbnița, unde a fost ucis, cu ceilalți, în noaptea de 17 martie 1944...

ANA : ...Continuă.

FERNANDA : Tovarășu' Niculescu nu știe decît că Matei a trecut prin orașul nostru și a fost ascuns de-o tînără. Membră de partid... M-a rugat să-n cerc să-mi aduc aminte dacă n-am auzit vorbindu-se pe atunci despre asta. Dacă nu-i pot da fie și cel mai mic indiciu...

ANA : Ei bine, și?!

FERNANDA : ...În noaptea de 31 decembrie 1942, eu am ascuns în casa părinților mei un tovarăș venit cu o misiune specială în orașul nostru.

ANA : Cine era?!

FERNANDA : ...Îl chema Matei.

MARIN : ...Ședința s-a suspendat; se iera mine.

FERNANDA (Anei) : Ești singurul om care mă poate apăra.

ANA : În ce fel?!

FERNANDA : Arătînd că, orice s-ar fi întîmplat, eu nu puteam trăda.

ANA : Ieși afară!

MARIN : Ana!

ANA : Cum îndrăznești să mai calci în casa asta?! Cum mai ai curajul să apari în fața oamenilor?!!

MARIN : Ana, cum vorbești?!

ANA (în picioare) : Pleacă, ți-am spus!!

FERNANDA (nemișcată pe scaun) : Trebuie să m-ascuți întii.

ANA : Miine, în fața tovarășilor, cînd ai să dai socoteală pentru ticăloșia ta!

MARIN : Dar nu a trădat pe nimeni!

ANA : Bagă de seamă ce vorbești: să nu ajungi alături de ea!

MARIN : Mă ameninți?!

FERNANDA : Ai o memorie proastă, Ana...

ANA : Tu va trebui să nu uiți!

FERNANDA : Altfel ți-ai aminti că noaptea de 31 decembrie 1942, „revelionul“, l-am petrecut împreună...

ANA : Nu-i adevărat!!

FERNANDA : În casa părinților mei. La început, cu ei și cu invitații lor, apoi ne-am retras doar noi două, în camera mea...

ANA : Și, ce-i cu asta?!

FERNANDA : Îți amintești, da?

ANA : Nu era în '42!

FERNANDA : Dar cînd? Ce an era?

ANA : Nu mai știu! N-am nici un indiciu...

FERNANDA : A fost primul revelion făcut împreună. Nu întîmplător. Aveam nevoie de tine ca de un alibi

care să-mi justifice absența în fața părinților și a celorlalți. Prezența ta, care devenise de-a casei...

ANA : Ai stat mai mult cu ei ! M-ai postat în cameră...

FERNANDA : Și mă duceam în pod, unde era ascuns tovarășu' Matei.

ANA : Nu mi-ai spus un cuvânt !

FERNANDA : Nici ție și nimănui altcuiva. Era în joc viața unui om care-mi fusese incredințat în disperare de cauză. La adresa pregătită inițial se făcuse o descindere chiar în dimineața acelei zile, poliția era în alertă, agenții împinziseră orașul — casa doctorului Moisescu părea unul dintre cele câteva locuri ferite de pericolul unei noi razii. Oricum, nu era timp de ales.

ANA : Nimic din ce spui nu te apără !
FERNANDA : Dar ce mă acuză ?

ANA : Mai ai ?...

FERNANDA : Împotriva căror fapte trebuie să mă apăr ? !

ANA : A plecat din casa ta, ca să fie arestat și apoi ucis, și tu nu ești vinovată ? ! !

FERNANDA : Nu ! ! !... După ce-au hotărât să-l aducă la mine, am fost condusă acasă și, pîn-a doua zi, după plecarea lui, mi s-a interzis să ies măcar și pîn-la colțu' străzii ! Să fi vrut, și nu mai puteam comunica cu nimeni...

ANA : ...Du-te și încearcă să te odihnești ; mine va trebui să răspunzi întrebărilor tovarășilor...

DOLORES (din fotoliu) : O considerai deja trădătoare...

ANA : ...Da... Cred că da.

DOLORES : De ce ? ! Cum era posibil ? !

ANA : „Mai bine să rămînă zece nevinovați în afară, decît un dușman printre noi“...

DOLORES : Ce-i asta ?

ANA : Lozinca sub care se făcea verificarea membrilor de partid. Faptele o acuzau... Și erau foarte grave.

DOLORES : Vă cunoșteai de atîta timp, erați prietene !

ANA : Era un motiv în plus să fiu cît mai intransigentă.

DOLORES : Ți-era teamă ca prietenia voastră să nu te acuze și pe tine ?

ANA : ...Mi-era teamă ca prietenia noastră... să nu-mi slăbească vigilența de partid.

MARIN : Un moment ! Eu am de pus acum trei întrebări. Prima : cine știa de venirea lui Matei ?

FERNANDA : Eu nu știu decît de Ieremia și de Olteanu.

MARIN : După arestarea lui Matei, a fost vreunul dintre ei ridicat ?

FERNANDA : Nu.

MARIN : Doi : știi în ce direcție și unde anume pleacă Matei, de la tine ?

FERNANDA : Nu numai că nu știam unde se duce, dar mi s-a spus chiar că va rămîne un timp în oraș, și

noaptea petrecută la mine trebuia să le dea răgazul să-i găsească o ascunzătoare cît mai sigură.

ANA : Trei !

MARIN : Trei : cine i-a spus tovarășului Niculescu că tu l-ai găzduit pe Matei ?

FERNANDA : Eu.

MARIN : Avea vreun indiciu despre persoana ta ?

FERNANDA : Din spusele lui, absolut nici unul.

ANA : Mai există întrebări ?

MARIN : Nu.

ANA : Te-ai edificat, sper. (Fernandei.) Vreau să te întreb și eu ceva : de ce-ai venit aici ?

FERNANDA : Ți se pare neobișnuită vizita ?

ANA : Să nu-mi spui că vii în fiecare seară ! Te întreb : de ce-ai venit să discuți cu noi înainte de ședinței de mine ?

FERNANDA : ...Pentru că trebuia să vorbesc cu cineva... Pentru că voi îmi sînteți cei mai apropiați prieteni... Pentru că voiam ca voi să știți exact cum s-au întîmplat lucrurile...

ANA : Le-am fi aflat miine, odată cu ceilalți.

FERNANDA : Au trecut opt ani. E suficientă și cea mai mică inexactitate într-o relatare, ca totul să se dea peste cap.

ANA : N-ai încredere în judecata tovarășilor ?

FERNANDA : N-am spus asta.

ANA : Dar te temi de ea. Și, ăsta-i motivul pentru care ai vrut să ne atragi de partea ta !

FERNANDA (privire lungă, surprinsă) : ...Ne vedem dimineață...

(Se ridică să plece.)

MARIN : Te conduc.

FERNANDA : Nu-i nevoie.

(Iese. Marin iese după ea. Ana duce în bucătărie tava cu farfuria și cana. În absența ei, lumina revine la normal. Ana reintră, se așază din nou în fotoliu. Dolores e alături, la fel ca în momentul începerii evocării.)

DOLORES : ...Ce-a urmat ?

ANA : A fost exclusă din partid.

DOLORES : Nu s-a putut apăra ?

ANA : Pînă la un punct, da. Reușise să răspundă suficient de convingător la întrebări, ca s-o fi putut crede străină de cele întîmplate.

DOLORES : Și, atunci ?

ANA : I s-a cerut să spună cine era în casă, printre invitații care petreceau revelațiunile...

DOLORES : Cine era ?... (Nu primește răspunsul, întoarce privirea spre Ana, o descoperă schimonosită de durere.) Mamă, ce-i cu tine ? !

ANA : ...Comisaru' Negulescu era la ea în casă... Invitat frecvent al părinților... dar care nu pierdea niciodată ocazia s-o asigure pe... „domnișoara Fernanda“ de sentimentele alese pe care le nutrește... pentru ea...

DOLORES : Să ne oprim acum...

ANA : Întrebarea...

DOLORES : Marin !

ANA (*își infixe degetele în brațul lui Dolores, obligînd-o să rămînă lingă ea. Marin intră în cameră pe parcursul replicii.*) ...Întrebarea a fost pusă de cineva care venea des la Fernanda în casă... și știa o mulțime de lucruri despre ea... Adică, de mine. Eu... Eu am întreat-o. (*Marin se duce în bu-cătărie.*) ...A recunoscut că Negulescu era acolo, și-atunci a pierdut orice șansă...

DOLORES : Mamă...

ANA : Știa, de fapt...

DOLORES : Mamă, ascultă-mă !...

ANA : Știa din prima clipă că nu mai are nici o șansă... (*Marin revine cu o cutie de seringă. O pune pe masă, o desface, aduce o cutie cu fiole din care scoate una, o taie, umple seringă, ur-*

mărînd-o în același timp pe Ana.) ...A fost exclusă din partid... Dosaru' a fost cerut la Securitate... A fost condamnată... Opt ani...

(*Rămîne țepăună în fotoliu. Marin vine la ea, îi desface mîinile încleștate pe brațele fotoliului, o ridică în brațe și o duce pe studio.*)

DOLORES : Doamne, ce-i cu ea ?

(*Marin îi face injecția.*)

MARIN (*Anei, în timpul injecției*) : Acum o să treacă... Are să-ți fie bine... (*Pune înapoi seringă în cutie.*)

DOLORES : Marin ! (*Marin termină de strîns, vine spre Dolores, care înaintază spre rampă.*) ...Ce ce întîmplă ? MARIN : ...O pierdem.

(*Dolores îl privește îngrozită cîteva secunde, apoi întoarce capul spre studioul pe care Ana a rămas întinsă nemișcată, cu ochii închiși.*)

DOLORES : Nu !!!

(*Intuneric. Bătăile rare, foarte rare, ale metronomului.*)

III

Aceeași cameră. cîteva zile mai tirziu. Studioul este adus mai spre centrul încăperii, în așa fel incit să albă loc lingă el un suport metalic cu borcanul de perfuzie și o noptieră pe care sint : o cană cu ceai (acoperită cu un șervețel), un pahar, cîteva cutii cu medicamente.

Ana, în pat, sprijinită de o pernă mare, care o ridică de la mijloc în sus. Lingă pat, pe un taburet, Fernanda. Patul și taburetul sint prinse în lumina stabilită pentru dialogul celor două femei.

În restul încăperii, lumină normală. Lingă masă, în picioare, Marin. I se adresează Anei ; observăm clar mișcarea buzelor, dar nu auzim nici un cuvînt. Replica lui Marin rămîne fără răspuns. Ana nu-l aude, Marin așteaptă cîteva clipe, reia, Ana nu-l aude și nu răspunde, Marin notează cîteva cuvinte pe o foaie de hirtie, care rămîne pe masă, și iese din cameră.

ANA : ...Ai venit, deci, din nou...

FERNANDA : Tu m-ai chemat.

ANA : Nu.

FERNANDA : Să plec ?

ANA (*neagă din cap*) : ...Știi ce mi se pare ciudat ?... Niciodată, în ani de zile, nu m-am gîndit atît de mult la tine.

FERNANDA : N-ai avut timp...

ANA : N-am avut atîta nevoie de tine...

De ce nu spui nimic ?

FERNANDA : Pot să te ajut ?

ANA : ...Rămii lingă mine.

FERNANDA : Nu era nevoie s-o mai spui... Altceva ?

ANA : E tot ce-ți cer.

FERNANDA : E greu ?

ANA : ..Vrei să știi dacă mi-e frică ?

FERNANDA : Iartă-mă.

ANA : ...Nu. Să nu mă întreb, să nu-mi ceri explicații — n-aș putea să-ți răs-

pund... Știu doar că nu de frică e vorba.

FERNANDA : Poate, nu „frică“ e cuvîntul cel mai potrivit.

ANA : Ba da... Pînă la un anumit moment, e singurul potrivit. Mai departe, se întîmplă ceva... și noi nu mai putem ști... Unchiul meu, Emil, avea șaptezei și cinci de ani și ajunsese ca un schelet, și-i făcuseră nu știu cîte operații, și-era singur, și nu mai avea putere nici să se miște, și era singur... Nici de auzit nu mai auzea... Avea casa plină de medicamente... Și apa de la robinet n-o bea decît după ce-o lăsa să se-ncălzească-n pahar... Și-l consulta mereu doctoru'... Și-i era frică — grozav de frică îi era... Și-ntr-o dimineață, a plecat de-acasă... Stătea-ntr-un bloc vechi, fără lift, la etaju' trei, c-o scară ucigătoare... S-a dus

după iaurt... Nu după medicamente... Nu după țigări... Nu după băutură... Nu după mâncare. După trei borcane mici de iaurt, pe care, altfel, le-ar fi primit dup-o oră. Nu știu cum și cât timp i-a trebuit să coboare scările și nici când și cum le-a urcat 'napoi, pentru c-a ajuns 'napoi, și le-a băgat în frigider... Pijamaua n-a mai apucat s-o pună... Au trecut ani și eu n-am ajuns să știu ce s-a întâmplat cu unchiu' meu... căruia îi era frică, ș-a plecat să se-ntoarcă să moară... Și nu știu dac-am să mai știu vreodată în ce s-a transformat „frica“ lui...

FERNANDA : Nu știu ce-i cu mine : nu pot să leg două vorbe...

ANA : Te stînjenesc.

FERNANDA : De ce oare ?

ANA : Pentru că știu. Și tu știi că eu știu. ...Sintem acum ultima oară împreună. Nu mai poate dura...

FERNANDA : Îmi dai o senzație ciudată... Parcă te-ai grăbi.

ANA (în șoptă) : Mă grăbesc, Fernanda.

FERNANDA : N-aud... Repetă, te rog : n-am auzit.

ANA : Intr-un fel, ai dreptate : mă grăbesc.

FERNANDA : Nu pot să înțeleg.

ANA : Știu... Și ai dreptate. Orice ți-aș spune, de-acum ți-ar fi tot mai greu să înțelegi...

FERNANDA : M-ai chemat. Aștepți ceva de la mine — ce trebuie să fac ?!

ANA : Ai răbdare cu mine. (Se scurg câteva clipe de tăcere.) ...Așteptam odată, la camera de gardă, la Spitalul de urgență... Salvarea a adus o femeie imobilizată pe-o targă. Venise și bărbatu-său... Doi oameni bătrâni, la care numărul exact al anilor nu mai are importanță nici pentru ei, nici pentru cei din jur. El avea ochelarii c-un braț rupt, prinși c-un elastic în juru' capului... Erau amîndoi nefiresc de slabi, două schelete, și ea-l ținea de mîna, și el plîngea și încerca s-o liniștească pe ea, care voia mereu să se ridice în capul oaselor, ca să... Ii priveam și mă întrebam de ce sînt singuri, de ce n-au pe nimeni viu alături ! să-i înșoțească ! să aibă grijă de ei ! ...și-mi spuneam că nu așa trebuie să fie „sfîrșitu“... Nu așa...

FERNANDA : Cum de ți-ai amintit acum de ei ?

ANA : Nu știu... Nici măcar nu sînt sigură că lucrurile s-au petrecut așa... Poate-am văzut într-un film... Sau o carte...

FERNANDA : Tu nu ești singură.

ANA : ...Nu.

FERNANDA : Ai copii.

ANA : Bine-nțeles.

FERNANDA : Pe Marin...

ANA : ...Ți-am mulțumit vreodată pentru Marin ?

FERNANDA : De ce-ar fi trebuit s-o faci ?

ANA : A ta a fost ideea... Și, tu mi l-ai ales...

FERNANDA : Ți s-a părut omul potrivit.

ANA : Așa a și fost... Aveam munci de răspundere : nu era „bine“ să am acasă doi gemeni dintr-o legătură neoficializată...

FERNANDA : Sorin murise de cîțiva ani. FERNANDA : În Spania.

FERNANDA : N-ați fost, totuși, căsătoriți.

ANA : Mulți nu-l cunoscuseră ; n-auziseră măcar de el...

FERNANDA : Vezi ? Activai pe linie de femei, o funcție importantă...

ANA : ...Dădeam un exemplu prost : copiii lor trebuia un tată.

FERNANDA : Marin a fost un tovarăș pe care întotdeauna s-a putut conta.

ANA : Așa a și rămas... Un bun tovarăș.

FERNANDA : Nu l-ai iubit niciodată ?

ANA : Nu... Sau, poate, da... Cine mai știe ?

(Se scurg cîteva clipe lungi, de tăcere.)

FERNANDA (incet) : ...Ana.

ANA : Pleci ?

FERNANDA : Mai vrei să-mi spui ceva ?

ANA : Mai trebuie să urmeze ceva, nu-i așa ?

FERNANDA : Nu în mod special.

ANA : De asta ai venit.

FERNANDA : Pentru asta credeam că m-ai chemat tu.

ANA : Ai dreptate... Așa-i drept... Atunci, cînd s-a dovedit că arestarea lui Matei s-a datorat unor acte de identitate... false, dar prost lucrate... nu trădării... Atunci mi-a fost rușine. Și silă de mine... Dar mi-a părut bine... M-am bucurat pentru tine.

(Lumina crește încet, revine la normal în restul încăperii. Ana și Fernanda rămîn mai departe în spațiul lor atemporal. Intră Marin, cu o valiză în mîna, pe care o depune lângă ușă, Dolores și Fernanda Moiescu — o femeie trecută de șaiszeci de ani, îmbrăcată cu o anumită eleganță, proaspăt coafată ; părul complet încărunchit încadrează o figură deschisă, caldă. Lumina se uniformizează încet pe toată scena ; Fernanda-tînără se ridică de pe marginea patului și se retrage. Fernanda — în continuare nu va mai fi vorba decît de cea acum venită — o vede pe Ana, se apropie de pat, rămîne în Picioare, realizează, evident, suferința celei la care a venit.)

FERNANDA (șoptit, aproape imperceptibil) : ...Ana.

DOLORES : I-ai mai făcut morfină ?

MARIN : Una, azi-dimineață...

ANA (făcînd efort să vorbească) : ...Marin...

MARIN (vine la pat, se apleacă asupra ei) : Sînt aici.

ANA : ...Aud voci...
DOLORES : Sint eu, mamă.
MARIN : S-a întors Dolores. Și a venit și Fernanda.
DOLORES : Mi-am prelungit concediul. I-am telefonat și lui Mircea ; diseară se suie-n tren și mîine-i aici.
ANA (se așază de mîna lui Marin și încearcă să se ridice în capul oaselor) : Ce-ai spus ? !
MARIN (o ajută să se ridice) : Fernanda a venit să te vadă.
ANA (rămîne o clipă paralizată, apoi își revine, se dă jos din pat) : ...Foarte bine, foarte bine...
MARIN (încearcă s-o oprească) : Stai liniștită.
ANA : Bine-ai venit, Fernanda...
DOLORES (vine lîngă ea ; o cuprinde pe după umeri) : Unde te duci ?
ANA : Ajută-mă. (Sprijinită de Dolores și de Marin, Ana ajunge la fotoliu ; se așază. Privește un timp, în tăcere, spre cea nou venită. În continuare, va face efortul, și va reuși, să aibă o anumită coerență în vorbire.) ...Cîți ani ?
FERNANDA : Mulți.
ANA : Intotdeauna, anii-s mulți... Din cînd în cînd, o întîlnire la o adunare festivă sau la o decernare de decorații... Vino mai aproape.

(Fernanda vine lîngă fotoliu, Marin îi aduce scaunul, Fernanda se așază. Ia mîna Anei în mîna ei ; un moment de crispăre a Anei și gestul reflex de a se retrage.)

FERNANDA (îi reține mîna) : Lasă. (Ana acceptă. Dolores își ia un scaun și se așază undeva mai retrasă, urmărindu-le permanent pe cele două. Marin aranjează patul Anei, încearcă să facă puțină ordine, fiind și el atent la ce se întîmplă. Mai trebuie subliniată diferența de ton și atitudine, la început, dintre Fernanda — caldă, deschisă, binevoitoare — și Ana — reținută, distantă, convențională.) ...Am vorbit cu doctoru' Petrescu : e foarte nemulțumit de tine — nu-l ajuți, nu lupți !
DOLORES : Cînd ai vorbit cu el ?
FERNANDA : Poate trei săptămîni. (Din nou spre Ana.) Ai plecat din București fără consimțămîntul lui. Nu te-ai mai prezentat la control. Medicamentele pe care ți le trimite, fără să te consulte, nu fac nici doi bani. Voia să mai încerce o operație.

DOLORES : A mai fost una ? !
ANA (în același timp, fără s-o fi auzit pe Dolores) : E ridicol ! Nu vezi și singură ?... Spune-ne ceva de tine...
FERNANDA : ...Ce-aș putea să-ți spun ?
ANA : Orice. Te-au pensionat ?
FERNANDA : Da.
ANA : De la o editură, parcă ?

FERNANDA : Da.
ANA : Directoare ?
FERNANDA (amuzată, fără să înțeleagă unde vrea Ana să ajungă) : Redactorșef.
ANA : Am să te rog să te întîlnești odată cu fiica mea. Să-i răspunzi la întrebările pe care ți le va pune... Să-i vorbești tu de lucruri de care eu nu i-am vorbit.
FERNANDA : Mi-ar face multă plăcere.
ANA (lui Dolores) : Ați venit împreună de la București ?
DOLORES : Eram în același tren, dar nu ne-am văzut decît în gară.
ANA (lui Marin) : ...Tu, însă, știai că vine...
MARIN : Da.
ANA : De ce nu mi-ai spus ?
MARIN : Mă gindeam că, poate...
ANA : ...Poate ?
MARIN : Poate, ți-ar fi greu să recunoști cît de mult doreai s-o vezi... Să stați de vorbă.
ANA : Nu ți-am spus-o niciodată...
MARIN : De multe ori trebuie să înțelegi tocmai lucrurile de care nu ți se vorbește...
ANA : ...Dragul meu...
FERNANDA : Ana, îți pare rău c-am venit ?... Nu cred... Orice-ai spune, n-ai să mă faci să cred...
ANA (încearcă să depășească emoția care o stăpînește) : ...Unde-mi sint ochelarii ? (Marin îi aduce ochelarii de pe noptieră. Ana și-i pune. Se apleacă spre Fernanda, îi atinge cu virful degetelor obrazul ridat, îi trece mîna prin părul albit.) ...E tîrziu... Mult prea tîrziu, Fernanda...
FERNANDA : Nu ! Petrescu îmi spunea, însă, că tu te comporți ca un om care nu mai vrea să trăiască.
ANA (se ridică, pornește încet spre pat, Marin o sprijină. Trece pe lîngă Fernanda, o depășește, se oprește, se întoarce spre ea) : ...Știi cît m-am temut că n-ai să vii ? Că n-am să te mai văd ?... (Se desprinde de Marin, înaintează cu greutate spre Fernanda.)
DOLORES : Cade !

(Marin întinde mîna s-o sprijine. Ana îl oprește cu un gest.)

ANA : Știi ce frică mi-era să dau din nou ochii cu tine ?
FERNANDA : De ce ? ! Pentru numele lui...
ANA (a ajuns în fața Fernandei ; se sprijină cu mîinile pe umerii ei) : Știi cît de mult te iubesc... și cît îți sint de... recunoscătoare că ești... aici, lîngă mine ? (O înecă plînsul, încearcă să se stăpînească ; o cuprinde în brațe pe Fernanda ; cele două femei rămîn cîteva clipe îmbrățișate.) Înțelegi ce spun ? !... Nu-i așa că înțelegi ? !

(Fernanda o desprinde de ea ; îi prinde capul in palme.)

FERNANDA : Ana ! Rămîn aici ; o să fim împreună...

MARIN (Fernandei) : Trebuie s-o ducem înapoi în pat.

DOLORES (disperată) : Mă duc la dispensar ! (Marin neagă încet din cap : nu mai e nevoie.) ...Dar trebuie să facem ceva ! !

ANA (încet) : Ce ? (Au întins-o pe pat. Se aud bătăile metronomului. Repezi, la început abia perceptibile, apoi tot mai puternice.) ...O pernă. (Dolores se repede dincolo, aduce încă o pernă, peste cealaltă. Ana, Fernandei, ținînd-o pe Dolores de mină. Vocea îi e tot mai slabă.) ...Nu-și amintea de tine... I-am povestit... I-am spus cum a fost atunci... De greșeala mea, însă...

FERNANDA : Care greșeală ?

ANA : ...Față de tine...

FERNANDA : Cînd ? Cum ai fi putut tu să greșești ? !

MARIN : Odihnește-te puțin. Mai tîrziu...

ANA : Tot ce-am făcut... ce-am spus atunci...

FERNANDA : Era normal. În locul tău, atunci, poate, și eu aș fi procedat la fel !

ANA : Nu...

FERNANDA : Era singurul mod în care puteai gândi și reacționa. Eu am fost cea care te-a învățat să gîndești așa...

ANA : Să „execut“, nu să gîndesc !... Crezi că era singura cale pe care puteam înainta ? !

FERNANDA : Atunci, părea singura...

ANA : Nu pentru toți, știi prea bine !

FERNANDA : Cînd am aflat ?

ANA : Tîrziu... mult prea tîrziu... Am vrut să te caut...

FERNANDA : M-aș fi bucurat.

ANA : Să vin la tine...

FERNANDA : Te așteptam.

ANA : Am fost în apropierea ta în atîtea rînduri... Ar fi fost suficient un gest... o privire, măcar... Nu te-al uitat o dată la mine.

FERNANDA : Poate, nici eu nu eram pregătită.

ANA : Și, azi, dacă nu te-ar fi chemat Marin... el te-a adus...

FERNANDA : Eu am vrut să vin.

ANA : Nu... Ți-am văzut ochii... privirea — niciodată n-ai știut să minți...

(Marin desface tubul de perfuzie.)

MARIN : Dă-mi mîna.

ANA : ...Lasă...

MARIN : Stai liniștită.

ANA : ...Nu înțelegi că nu mai vreau... ?

MARIN (renunță) : Trebuie să te odihnești. Fernanda o să se schimbe, o să se spele — la prînz, dacă-i frumos, ieșim puțin în grădină... E bine ?

DOLORES : Mamă !

ANA : ...Dac-aș fi venit... m-ai fi primit ?... Fernanda...

FERNANDA : Știi prea bine că da.

ANA : Nu mi-ai fi spus să plec ?

FERNANDA : Cum ai putut crede asta ? ! Ți faci singură rău.

ANA : Asta a fost greșeala. N-am știut... N-am înțeles că... și tu ai înțeles...

DOLORES (plîngînd) : Mamă... De ce-i nevoie ?... Ce importanță mai are ?

ANA : Vino. (Dolores vine la pat ; îngenunchează ; se apleacă asupra Anei ; o îmbrățișează.) ...Mircea ?

DOLORES : Vine... Trebuie să sosească...

ANA : Doi copii am avut... Am iubit doi bărbați... Am muncit...

FERNANDA (încet, spre Marin) : S-aducem, totuși, un doctor.

(Marin nu răspunde ; privește nemișcat spre Ana.)

ANA : Lăsați-mă, acum... Mai tîrziu... (Bătăile metronomului se aud foarte clar. Fernanda o ridică pe Dolores și o conduce spre un scaun, la masă. O așază.)

FERNANDA : Marin...

(Marin mai întîrzie o clipă, apoi vine și el la masă. Se așază. Cei trei rămîn împreună, fără să spună o vorbă, fără să schițeze o mișcare. Dolores plînge încet, cu capul sprijinit în mîini. Lumina din partea patului începe să scadă încet. Metronomul se oprește. Cei trei de la masă se ridică brusc în picioare. Nu înaintează nici un pas, se întorc doar spre patul cufundat în întuneric.)

DOLORES : Mamă ? ! !

(Brusc, întuneric.)

CORTINA

iulie '78